

LAKIALOITE 72/2013 vp

Laki päihdehuoltolain 10 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään päihdehuoltolakia (41/1986) muutettavaksi siten, että alle 18-vuotiaaseen henkilöön sovellettaisiin lain säännöstä tahdosta riippumattoman hoidon edellytyksistä henkilön väkivaltaisuuden perusteella. Lainmuutoksella alle 18-vuotias henkilö voitaisiin määrätä hoitoon tahdosta riippumatta myös sillä

perusteella, että hoidon ja huollon järjestämisessä vapaaehtoisuuteen perustuvat palvelut eivät ole mahdollisia tai ne ovat osoittautuneet riittämättömiksi ja henkilö päihteiden käytön vuoksi väkivaltaisella tavalla vakavasti vaarantaa perheensä jäsenen tai muun henkilön terveyttä, turvallisuutta tai henkistä kehitystä.

PERUSTELUT

Päihdehuoltolain 10 §:n mukaan hoitoon tahdosta riippumatta voidaan määrätä henkilö, jonka hoidon ja huollon järjestämisessä vapaaehtoisuuteen perustuvat palvelut eivät ole mahdollisia ja jonka kohdalla on olemassa hoitoon määrittämisen edellytyksenä laissa tarkoitettu terveysvaara tai väkivaltaisuus. Nykyisen lainsäädännön mukaan väkivaltaisuutta henkilön tahdosta riippumattoman hoidon perusteena ei sovelleta alle 18-vuotiaaseen henkilöön, ellei siihen ole erityistä syytä.

Muutostarpeena nykytilassa ja lain henkilön tahdosta riippumatonta hoitoa koskevassa sääntelyssä on saada tahdonvastainen alaikäisten huumeidenkäyttäjien hoitolainsäädäntö maamme. Päihdehuoltolakia koskevan hallituksen esityksen mukaan alle 18-vuotiaaseen on taroituksenmukaista soveltaa ensisijaisesti lasten-

suojelulain säännöksiä (HE 246/1984 vp, s. 21). Säännöstä tahdosta riippumattomasta hoidosta väkivaltaisuuden perusteella voidaan siten soveltaa alaikäisiin vain poikkeuksellisesti.

Laissa omaksuttu ratkaisu vaikuttaa päihdehuoltoon päihteiden ongelmakäytön sekä siihen liittyvien haittojen vähentämiseksi ei alaikäisten kohdalla sovellettavan sääntelyn vuoksi ole tehokkuudeltaan riittävä, koska huumeokeilut tapahtuvat pääasiassa murrosiässä.

Henkilön tahdosta riippumatta toteutettavan hoidon tavoitteena voi olla henkilön itsensä terveyden suojaaminen tai sellaisen henkilön läheisten suojaaminen, joka päihteiden käytön yhteydessä käyttäytyy muita vaarantaen. Päihteiden käytöstä aiheutuva väkivaltilanne voidaan väliaikaisesti rauhoittaa esimerkiksi poliisin toimenpitein, mutta päihteiden ongelmakäyttöön

liittyy monesti yksilön itsensä puutteellinen kyky ymmärtää tilansa.

Ongelma on noussut toistuvasti esille 1980-luvulta asti sekä eri valtiopäivätoimien että erilaisen kansalaisaktiivisuuden kautta. Asian merkittävyyttä ilmentää 13.5.1998 eduskunnalle jätetty kansalaisadressi, jossa yli 133 000 allekirjoittajaa vaati alaikäisten huumeidenkäyttäjien tahdosta riippumattoman hoidon mahdollistamista.

Ongelman laajuus ja kansalaisadressin valtava nimimäärä kertovat vahvasta lainsäädännöllisestä muutostarpeesta. Ilman tehokasta tahdosta riippumatonta hoitoa koskevaa lainsäädäntöä huumeongelma tulee veronmaksajille kalliim-

maksi rikollisuuden, ilmaisten oikeudenkäyntien, vankiloiden, sairaaloiden ja mielisairaaloiden muodossa. Huumeita käyttävän nuoren ja hänen perheensä kärsimystä ei voida edes yrittää mitata rahassa.

Päihdehuoltolain 10 §:n 2 momentin alle 18-vuotiaita koskevan väkivaltaisuutta koskevan edellytyksen sisältävän säännöksen poistamalla lain henkilön tahdostaan riippumattomaan hoitoon määräämisen edellytykset tulevat yhteneväisiksi täysi-ikäisillä ja alle 18-vuotialla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

päihdehuoltolain 10 §:n 2 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan päihdehuoltolain (41/1986) 10 §:n 2 momentti.	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 10 päivänä joulukuuta 2013

Pentti Oinonen /ps
Arja Juvonen /ps
Hanna Mäntylä /ps
Osmo Kokko /ps
Markku Eestilä /kok
Pirkko Mattila /ps
Reijo Hongisto /ps
Ari Torniainen /kesk
Eero Reijonen /kesk
Ritva Elomaa /ps
Peter Östman /kd
Olli Immonen /ps

Maria Lohela /ps
Juho Eerola /ps
Kimmo Kivelä /ps
Ari Jalonen /ps
Pietari Jääskeläinen /ps
Juha Väättäin /ps
Ville Vähämäki /ps
Pertti Virtanen /ps
Kauko Tuupainen /ps
Kaj Turunen /ps
Reijo Tossavainen /ps
Ismo Soukola /ps

Vesa-Matti Saarakkala /ps
Martti Mölsä /ps
Anne Louhelainen /ps
Laila Koskela /ps

Anssi Joutsenlahti /ps
Johanna Jurva /ps
Leena Rauhala /kd